

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-as PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak :
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— , negyedévre 4.50 .

Felelős szerkesztő :
MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
Piacz-utca 40. szám. — Telefon 412.

Egy érdekes indítvány.

A Homokkert világitásáról.

Debrecen, május 21.

Debrecen város külsőségeinek egyik legszebben fejlődő része a Homokkert. Az ott kintlakó ezernyi polgárság minden áldozatot meghoz ennek a gyönyörű telepnek a fejlesztéséért, mely a város legjobb indulatára érdemes. Épen ezért mi is szívesen adjuk közre dr. Nyiri Ernőnek és 35 köztörvényhatósági bizottsági tagtársának alább következő indítványát, melyet a közgyűléshez terjesztettek be:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés!

Városunk nagyarányban fejlődik s ezen fejlődéssel párhuzamosan, modern intézményekkel gazdagodik. A törvényhatósági közgyűlés csak a közelmúltban is milliókra menő áldozatokat hozott, csak hogy városunk fejlődésében és a modern intézményeknek megfelelő institúciók létesítésében meg ne gátoltassék. De városunk kiépítésének programja nem volna teljes, ha a külsőségekről megfeleledkeznénk. A városok fölvirágoztatásával, növekedésével és terjeszkedésével ugyanis, minthogy a belvárosnak tarjaskedése korlátokhoz lévén kötve és így fejlődő képességének természetes határa van — a külsőségek önkénytelen beleolvadnak magának a városnak belterületébe és ahhoz

assimilálódnak. Nem indokolatlan városi politika tehát az, mely a külsőségekre külön súlyt helyez, azt támogatja fejlődésében, sőt érte áldozatokat is hoz. Ez a támogatás azonban, tekintettel a külsőségek óriási és a város belterületének többszörös nagyságára — magunk is belátjuk — nem lehet általános természetű és a támogatásban az összes külsőségeket részesíteni szinte lehetetlenség. De a városnak oly külső területét, mint a Homokkert — mely tanubizonyosságot tett fejlődő képességéről, áldozatkészségéről, alkotó erejéről, amelynek kedvező területi fekvése is kiváltságot biztosít — az ily külsőség támogatása felett egy pillanatra is gondolkodni — helyrehozhatatlan hiba volna.

A Homokkert fejlődő képességét bizonyítja szép építkezése, áldozatkészségét igazolja, hogy az utnyítás költségéhez felerészben vagyis 14.000 korona erejéig járul hozzá, alkotó erejét mutatja, hogy lakossága kulturintézmények létesítése végett példás módon tömörül, ami pedig kedvező területi helyzetét illeti, azt vitatni felesleges.

A homokkerti lakosság a közvilágítást a magánfogyasztással kapcsolatban óhajtáná létesíteni, s nagyon kevés az, amit e téren kérnek. A világitási vállalat igazgatóság a városi tanács által megállapított fizetési módozatok alapján 20 magánláng biztosítását kívánja 100 méterenként Előismerjük, hogy ez a feltétel a méltányosság jegyében lett megállapítva, azonban a homokkerti lakosságnak aggályai vannak a reájok nézve mégis nagyobb költséget jelentő beruházási kiadások miatt és idegenkednek a szerintök nagyobb költséggel járó megrendeléstől. Ismerve a homokkert nem kis jelentőségű fejlődő képességét, magunk részéről helyesnek és célsze-

rűnek tartanánk, hogy a villamossági vezetéknek a homokkerti fő utvonatra való bevezetése kedvezőbb feltételhez lenne kötve és ezen területnek emelkedését előmozdítanánk azzal, hogy a villamossági vezetéknek bevezetése kisebb méretű fogyasztástól tétessék függővé.

Tiszteletteljesen indítványozzuk tehát, — mondja ki a Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés, hogy :

„a homokkerti utvonalaik villamos üzemű berendezésére megállapított feltételeket oda módosítja, hogy minden 100 méternyi villamos vezeték létesítéséhez 10 magán fogyasztásra szánt láng bevezetést kívánja; a villamos világitási vállalat igazgatóságát pedig utasítja, hogy a jelentkezések arányában tegye meg a haladéktalan lépéseket a villamos vezeték elhelyezésére.“

Szerény véleményünk az, hogy ezen indítványunk határozattá tételével nem szenved csorbát a közvilágítás feltétele gyanánt megállapított eredeti tervezet, mert mihelyt a Homokkert fő utvonalaik gyígnak a villamos ivlámpák, alig lesz homokkerti háztulajdonos, aki ne siessen bevezetni a villamos világitást és így a tulajdonképeni intencionak megfelelően nem 20, hanem sokkal több magánláng nyer bevezetést.

A Tekintetes Törvényhatósági Bizottság a februári közgyűlésen százezreket szavazott meg a világitási üzem fejlesztésére. Ennek terhéhez a homokkerti lakosság is hozzájárul, jogos és méltányos tehát, hogy ezen intézmény előnyeit is épp úgy élvezze, mint a város bármely polgára. Ha még mindezekhez hozzávesszük, hogy a világitás közérdeket képez, mert garantiát nyújt közbiztonsági tekintetben

Gyermeknap.

Május két napja Debreczenben színes csillogó fényével a gyermekre ragyog és pedig a proletár gyermekre. Az egész társadalom megmozdult most, mert megmozdult benne végre a lelkiismeret. A nyomor bizonyára nem előkelő az uri rend előtt, de mégis csak nagy, szomorú és véresen komoly dolog lehet az, mikor forradalmakat tud csinálni, hatalmakat el söpörni és új rendet alapítani. Május napja nem hiába köszönti tavaszi fényével, melegével a szegénység fiát, a nyomor gyermekét. Sokan és egyre többen érzik, hogy micsoda érték a gyermek és micsoda igazságtalanság a nyomorgó gyermek.

Minden gyermekben van valami azokból az angyalokból, akik Rafael és Murillo menyországi fénytől ragyogó képein mosolyognak és dalolnak. És annál szomorubb, annál kinosabb, kegyetlenebb látvány, mikor egy gyermek, egy kis angyal, egy szép és ártatlan igérete a jövőnek, rongyos gunyában és lyukas cipőben jár közöttünk és sir, éheznek vagy kéreget.

Hugo Victor, a nyomor első öntudatos nagyszívű és bátor poétája, a Nyomorultak harányszavu költője volt éppen az, aki először

érezte át igazán, erősen ezt a nagy szomorú nyomoruságot és irgalmas szívvvel hajolt le a porba a gyermekhez, aki fázik és éheznek, pedig játszani kellene. Ő volt az első, aki megénekelte és elpanaszolta és a süket uri fülekbe kiáltotta a szárnyatlan és nincsetlen kis angyalnak, a nyomor gyermekének panaszát.

Azóta egyre több szószólója támadt a szegény gyermeknek, az árvának, a betegnek, az éhezőnek. És a mai társadalom, már csak az önvédelem miatt ismert nagy és parancsoló érdekek csinálják a legtöbb társadalmi fejlődési folyamatot — lassan megmozdult és a jótékonyaság zászlajára tüzte az új jelszót, a mely a szegény gyermekek megmentését hirdeti, propagálja minden vonalon. Nagyon szükséges, szép és okos ez a mentő akció és ha formájában egy kissé tulságosan színes is a nyomor nagy szürkésege mellett, nem baj, sőt használ az ügynek.

Nálunk még mindig nagyon hangosan kell hirdetni az igazságokat, hogy meghallják és meghallgassák, főleg pedig hogy megszivleljék és kövessék azokat. Nálunk még mindig jökedvre kell deríteni az adakozót és szépséggel, színnel, örömmel és májusi virágokkal kell fölékesíteni azt a propagandát, amely a maga

igazságával, nemességével és szépségével ékes. A nagy ügy érdekében kell és elkel egy kis hangulatcsinálás, mert bizony a nehéz társadalmi betegségek orvosságát nem lehet ridég orvosi komolysággal beadni, hanem csak cukrozott ezüst kanállal. Annál szebb és értékesebb azok jótékonyasága, akik önkényt és örömmel adakoznak, akiket nem a konvenció, de a lelkek visz az urnák elé.

Debreczen város társadalma gyönyörű, impozáns és bizonyára jelentékeny anyagi és erkölcsi sikerrel járó mozgalmat indított a szegény gyermekek érdekében. Ebben a mozgalomban igazán összefogott minden számottevő tényező és minden osztály, minden érdek harmonikusán, öntudatosan egyesül a közös szent cél : a nyomoruság gyermekeinek felségítése, a nagy és egyre nagyobb szegénység egyik súlyos terhének könnyítése érdekében. Csak álljon is össze a nagy, az igazi emberi célok szolgálatában minden : szív és szellem, erő és szépség, tudás és művészet, pénz és dicsőség, mert különben vészes és romboló de fönséges és győzelmes erők viharának kell jönnie és csak úgy tud kialakulni, romokon és véren egy jobb, igazabb rend, egy új élet.

A gyermeket pedig meg kell és meg le-

Már megnyílt

A Bocskay kerti Vigadó. Cigányzene. Kőbányai és Pilseni sörök. Bocskay kerti borok, valamint kitűnő magyar konyháról gondoskodik Schvarcz vendéglős. Kedvezőtlen idő esetén az ünnepélyes megnyitás Vasárnap.

is, nem kételhedünk benne, hogy a Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés indítványunkat elfogadásra méltónak találja.

Tisztelettel:
Dr. Nyiri Ernő
és 35 bizottsági tag.

Magyar politikai válság.

Tervek és kombinációk.

Budapest, május 21.

A válság még mindig stagnál. A kibontakozás egy lépéssel se halad előre. Abban mindenki megegyezik, hogy a Wekerle-Andrássy-féle kombináció kudarcot vallott. A miniszterelnök a legközelebb Bécsbe utazik és jelentést fog tenni a felségnek missziója eredménytelenségéről.

Minden jel arra vall, hogy a király érintkezésbe fog lépni a függetlenségi párt vezéreivel és közölni fogja velük, hogy milyen feltételek mellett hajlandó a pártnak a kormányt átadni.

Tegnap este a pártklubokban hire járt, hogy Wekerléék őszig ügyvivők maradnak és hogy a Ház királyi kéziratát el fog napoltatni. Mások meg azt a hírt kolportálták, hogy egyelőre egy tisztán hivatalnok miniszterium fogja az ügyeket intézni. A Nemzeti Társaságban meg határozottan állítják, hogy Lukács László és Khuen-Héderváry a jelen körülmények között egyáltalában nem hajlandók kormányt vállalni. Ezt a királynak is megmondták, aki azt tudomásul vette.

Látnivaló, hogy minden irányban a legnagyobb bizonytalanság uralkodik. A legnagyobb valószínűséggel bir az a feltevés, hogy az őszig nem igen lesz kibontakozás. Minden függetlenségi em-

het menteni, a szegény gyermeket és a többi gyermeket mind. Meg kell menteni őket a testi és lelki nyomoruságtól egyaránt. Szabad levegőt, mosogó napfényt, illatos mezőket kell adni a gyermeknek, játékokat és örömeiket. De szabad levegőt és verőfényt kell engedni a lelkükbe is: művészet és tudás tisztító levegőjét, igaz világságát.

Thury Zoltán, ez a nagy ember és író mondotta egyszer, ó hogyan szerette ez a szabad lelkű és napsugaras szívű poéta a gyermeket — hogy ha gyermek szemébe néz: új remény és új élet támad benne! Igen, de ezeknek a szemeknek, ezeknek az új ragyogásu, ezeknek a napderűs tekintetű szemeknek nem szabad könnytől fátyolosaknak, éhségtől fényteleneknek és büntől betegeknek lenniök! Mert akkor a nemzet és az ember jövője borul el, mert akkor a jövődőség egére száll a felhő.

Minden gyermek ígéret, amelyet a jövő ritkán szokott beváltani. Ez egy szellemes mondás, de igazán annak van, aki ennek a jövőnek beváltásáról jóleve, nomolyan, szépen gondoskodik.

J. Gy.

berre most csak az a kötelesség hárul; hiven kitartani a függetlenségi párt és annak vezére mellett, hogy a függetlenségi törekvések erejükben és egységükben gyengülést ne szenvedjenek! Így a hosszú és nehéz válság mégis csak jelentős eredményekkel fog végződni.

Magamról és másokról.

Roda Roda új könyve.

Debreczen, május 21.

Most hagyta el a sajtót Roda Rodának, az ősmert német humoristának könyve. Az elején néhány nagyon bájos reminiscenciát közöl a saját életéből. A könyv címe: *Magamról és másokról*.

Mint kezdő újságíró egy kis berlini lapnál dolgozott, amelynek szerkesztője valami borzalmas tárgyú regényt rendelt meg nála. Katonának is kellett szerepelni a könyvben, még pedig szimpátikusán. Roda ennél fogva kétszeresen borzadt a megrendeléstől. Hogy megírhasse e könyvét, egyszerre négy ilyen folytatásokban megjelenő rémregény olvasásába fogott, de csakhamar abbahagyta, mert félt a megőrüléstől. Folyton összetévesztette a regény hőseit; majd egy leányt látott maga előtt, aki sirva kérte, hogy mentse meg csábítójától, majd egy másik jelent meg, aki zokogva esdekelt, csábítsák el, a harmadikban egy rossz fiu meggyilkolta apját, anyját, a negyedikben pedig a szülők erénydíjat követeltek megejtett leányuk számára. Roda azonfelül a rémregényben szokásos *sorsvindlihez* sem értett. Képtelen volt ilyen módon regényt írni:

- Jó reggelt!
- Hogy van.
- Köszönöm.
- És huga?
- Jól s az ön neje?
- Jól.
- Mi újság?
- Semmi...
- No de...
- Szóljon.
- Ó visszatér.
- Ah!
- Fogat fogért!
- Csitt, jönnek!

És ebben a pillanatban revolverével hadonászva megjelent a küszöbön — ő. (Folytatása következik.)

Mikor belátta, hogy nem megy semmire, elment tanácsot kérni a leghíresebb *regénygyáros*hoz, aki ezt mondta neki:

— Rémregényt írni nem könnyű dolog, ahhoz sok művészet és tudás kell. Mindenekelőtt kora ifjúságunktól arra kell magunkat nevelni, hogy egy öt sorban elmondható történetét öt kötetre tapossunk széjjel. Ön elveszett ember az irodalom e fajtájának számára.

Kétségbeesve ment el Koda a regénygyárostól, de azután belátta, hogy tényleg nem vár rá e téren valami nagy siker, felcsapott hát riporternek. Egy szép napon a Deutsche Zeitung szerkesztőségében felkérte egyik kollégája, aki banketire volt hivatalos, hogy csinálja meg helyette az újdonságok rovatát.

— Jól csinálja meg — itt az olló és a kivágások az esti lapokból.

Roda ki akart tenni magáért és minden hírt lendületesen vezetett be. De, hogy a lapnak saját külön szenzációja legyen, kitalált egy rettenetes gyilkossági esetet, amely állítólag Karlhorstban játszódott volna le. Elmondta, hogy ma az említett városban egy asszonyt huszonhárom darabra vágva találták szobájában, az öngyilkosság ennél fogva majdnem kizárt. A szenzációt sietve vették át a többi lapok. Az ügynek azonban rendkívül kinos folytatása lett. Két nappal később a lap főszerkesztőjét meglátogatta a karlhorsti rendőrfőnök,

aki szerette volna tudni, hogy a lap honnan szerezte a gyilkosságra vonatkozó értesülését, mert ez ügyben semmiféle feljelentés vagy rendőri jelentés hozzá nem érkezett.

A főszerkesztő, akivel ilyen dologban nem lehetett tréfálni, nyomban hívatta Rodát. — Én teljesen megbízható forrásból kaptam a hírt — válaszolt Roda vakmerően — de azt az urat nem nevezhetem meg, mert egy előkelő család becsületéről van szó.

A rendőrség mindazonáltal tovább kutatót, már csak azért is, mert az ellenzéki lapok felháborodva vágták a szemébe a hatóság-nak, hogy az mégsem járja, hogy az ember egy darabban lefekszik és huszonhárom darabban ébred fel.

Végül a sok hirlapi hajsza után Roda Roda is elhítte a dolgot és nem mert kimenni Karlhorstba, mert ott feldarabolják az embert.

Itt vannak a gyermeknapok.

Két nap programja.

Debreczen, május 21.

Debreczen humánus közönsége ma és holnap rendkívül szép példáját adja a jótékonyág nemes gyakorlásának. Az a hatalmas, nagystilű készülődés, az a minden vonalon megnyilatkozott lelkes buzgalom, mely napok óta elfoglalja a város polgárságának minden rétegét, erőteljes ígéret ahoz, hogy a ma reggel kezdődő Gyermeknap fényesen fog sikerülni.

Két napra van tervezve a gyermeknapja. Ma és holnap tart ez a jótékonyági ünnep. Ünneppé, vidám, hangulatos májusi ünneppé van avatva e két nap; nem sóhajtván adott adományok gyűlnek össze e napon, hanem a mosolyt, a vidámságot, a várakozást váltja pénzre a közönség, hogy utjokon nevető szemekkel találkozzanak a könyörtelen szívek filléréi.

Weszprémy Zoltán főispán állott a csodálatos agilitásu rendezőség élén és előttünk egy szertelenül gazdag, kétnapos ünnep pazar programja bontakozik ki. Hogy mi minden lesz e napon, ami szemnek-szájnak kellemes és alkalmas arra, hogy megnyissa a pénztárcákat, azt szinte elsorolni sem lehet már. Jöjjen mindenki és el ne mulasszon semmi látnivalót.

Az ünnepségek programját itt közöljük:

Május 22-én, szombat.

Reggel 7 órakor zenés-riadó a város főbb utvonalaiban.

Délelőtt fél 12 órakor tétőzene az Által-Takarékpénztár épülete előtt.

Délután 3 órakor az összes debreczeni népiskolák felvonulása a kollégiumból, a főutcán végig zászlókkal, jelzőtáblákkal, zenező mellett. A Hauer Berti Royal kávéháza előtt felállított urnákba elhelyezik az iskolai gyűjtéseket s innen visszavonulnak a kollégiumba.

Délután 4 órakor cigányzenekarok közreműködése mellett megkezdődik az ünnepi korzó. Hat feldisített sátorban hölgyek árulnak virágot, konfettit. Tréfás jelenetek.

Este fél 9 órakor zenés-takarodó, mely után a korzó ünnepség véget ért.

Este 9 órakor: Kabaré-előadás a színházban. Ennek a kabaré előadásnak a műsora nem lesz szigorúan családias, miután a műsor

Tavaszi öltönyt, felöltőt, színes mellényt legszebben tisztít

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet Széchenyi-u. 42.

Fióközlet Csapó-u. 28.

a fővárosi Bonbonier és Nagy Endre kabaré-műsorából lesz összeállítva.

Május 23-án, vasárnap.

Reggel 7 órakor zenés ébresztő a város főbb utvonalaiban.

Délben fél 12 órakor térzene az összes cigány zenekarok és fuvós-zenekar közreműködésével. Mozgó virágárusítás a korzón.

Délben 12 órakor a Piac-utcán két mozgószinpadon kabaré-előadások, tréfás mutatványok.

Délután 3 órakor népiünnepély a külső vásártéren (Miklós-, Arany János- és Széchenyi-utca végén). Bejárat Miklós-, Arany János- és Széchenyi-utca Piac-utcai torkolatánál. Belépti díj, miután rengeteg érdekes mutatványokat élvezhet a közönség, 50 fillérben állapított meg.

Itt a belterületen fel lesz állítva hat fonatos sátor. (Vásári árak mellett kapható lacipecsenye, kolbász, fonatos, sör, bor.) Cigányzene.

Két nyílt szinpad, hol egész délután és este is különböző művészi produkciókban fog a közönség szórakozni.

Fellépnek fővárosi és helyi művészek, továbbá műkedvelők.

150 négyzet méternyi aszfaltos korcsolyapályán kerekas korcsolyázás.

Vendéglő, kávéház, cukrászda és büffé szabott árakkal és 10 sátor különböző árakkal.

Látványosságokat 2 nyílt szinpadon látni, az egész területen, különböző pontokon elosztva, félóránként más-más helyen mutatnak be olyan meglepetéseket, amelyekről az aznapi, külön kiadandó program fog beszámolni.

Lesz egyébként díjas verseny póznmászásból, vízszintes póznafutásból, bak- és lóugrásból, gyűrű-hinta, nyújtó tornaszatból, karikakorcsolyázásból stb.

Este tíz órakor fényes tűzijáték lesz.

Este 16 órási villamos vilámpa világítja be a teret. A próbavilágítás szombaton este 8 órakor lesz.

A népiünnepélyen az összes látványosságokat az 50 filléres belépődíj ellenében láthatja a közönség.

A város területén semmi más díj nem szedetik, kivéve a műkorcsolyázást, ahol a karika-korcsolya használata 1 korona lesz.

Tudnivalók.

A debreceni gyermeknapokról természetesen nem maradhatnak el a gyűjtések sem. Szép leányaink perselyekkel fognak gyűjteni a délelőtti korzókön.

A gyűjtések alól azonban bárki megválthatja magát egy igazolvánnyal, mely a Liga színeit viseli magán s mely a férfi kabátokra, női bluzokra feltűzhető. Az igazolványon ez áll:

Kérem, ne bántsák,
Ő már adott!

Akinek ilyen igazolványa lesz, azt további adakozásra nem kérik fel a hölgyek, vagy ha fel is kérik, nem köteles adni.

Az igazolványok árait a hölgybizottság fogja megállapítani.

A Liga több emléktárgyat fog ajándékozni azoknak a hölgyeknek, akik a legszorgalmasabb tevékenységet fejtik ki a két napos ünnepség érdekében.

Ilyen emléktárgyat kapnak:

1. Az a leány, aki legtöbbet gyűjt a perselybe.

2. Az az asszony, aki legtöbb sorsjegyet ad el.

3. Az a férfi, aki a legnagyobb feltűnést fogja kelteni az utca közönsége előtt.

4. Az az asszony, akinek a sátrában a legtöbb pénz folyik be az árulásból.

Ezek az emléktárgyakon ez a felírás fog állni:

„A jótékony legbuzgóbb harcosának, A Gyermekvédő Liga. 1909.”

*
A Gyermekvédő Liga sorsjegyeket bocsátott ki, amelyek mindenike nyerni fog és pedig a sorsjegy árát meghaladó értékű emléktárgyat.

Egy korona 50 fillér egy sorsjegy, amellyel ezeket az érdekes művészi kivitelű arany és ezüst tárgyakat is lehet nyerni. A sorsjáték országos s ez magyarázza meg, hogy miképpen lehetett olyan nyereménytárgyakat beszerezni, amelyek en-gros-ba gyártatván, értékük felülmúlja az 1 K 50 fillér értékét.

A gyilkossággal vádolt bíró.

Dr. Kardos Samu védi.

Mit mond a vádirat?

Debrecen, május 21.

Mint ismeretes, Sovány Dezső mátiszkai járásbíró, kit Bordás Demeter kéményseprő meggyilkolásával vádolnak, védőjéül dr. Kardos Samu, debreceni ügyvédet bízta meg. Dr. Kardos a napokban kapta meg a szatmári ügyészség vádiratát, mely ellen a kifogásokat terjesztett be. A kifogásokat e hó 28-án tárgyalja a szatmári törvényszék vádtanácsa.

A vádirat egyébként a büntetőtörvénykönyv 301. szakaszába ütköző, erős felindulásban elkövetett, halált okozó súlyos testi sértéssel vádolja Sovány Dezső aljárásbíró és néhány új részletet tartalmaz Bordás kéményseprő megöletéséről. A vádirat elmondja, hogy Sovány Dezső bíró Jakab Sándor kötélverő házában a házigazda feleségével olyan illetlenül és tolakodóan viselkedett, hogy ki kellett őt utasítani. Éppen a magaviselete miatt utasította őt rendre Bordás kéményseprő és ebből származott az összeszólalkozás. A vádirat szerint több tanu hallotta Sovány bíró következő nyilatkozatát:

— Sohasem szurtam meg mást, csak ezt a szerencsétlent!

A törvényszéki orvosszakértők megállapították, hogy keskeny pengéjű késsel szurták meg a kéményseprőt; a Korona-vendéglő pincérei azt vallották, hogy Sovány bíró a vendéglőben rendesen feltűnően keskeny pengéjű kést használt.

Sovány bíró váltig tagad. — Azt mondja, hogy őt valaki az udvaron fejbe ütötte; a tettest nem ismeri. Bordás — mondja a bíró — maga szurta meg magát, hogy őt bajba keverje. Sovány Dezső még szabadlábon van és Tiszadada községben tartózkodik rokonainál. Az érdekes pört augusztusban tárgyalja az esküdtszék.

EGYHÁZ, ISKOLA.

Presbyteri gyűlés.

A debreczeni református egyház presbyteriuma szombaton délután négy órakor az egyház tanácstermében Dicsőffy József és Simonffy Imre elnöklété alatt gyűlést tart. A tárgysorozat főbb pontjai, melyek között sok fontos és érdemes ügy is szerepel, a következők:

A levéltárnok jelentése néhai L. Nagy Bálint presbyter elhunytáról. Esperes ur ez évi 657. sz. körlevele az iskolai épületek homlokzatának magyar szövegű külső felirattal el látása tárgyában. Főtiszt. és mélt. püspök urnak ez évi 1942. sz. levele az egyházkerület június 2-ik napján kezdődő közgyűlésére meghívás tárgyában. A városi tanács ez évi 3929. sz. határozata az ispotálytelepen épített szegényházak átadása céljából küldöttség alakítása és megbízása tárgyában. — Főtiszt. és mélt. püspök urnak ez évi 2149. sz. alatt kelt levele a Vár-utca 11. számú háznak szeptember 1-től, földjének október 1-től visszabocsátása tárgyában. Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének 1908. évi jelentése és levele újabb alapítványok kibocsátása és jegyzése tárgyában. — Meghívó a „Nagyszalontai Arany-Emlék Egyesület” május 23-án tartandó gyűlésére. — Meghívó az Országos ref. tanáregyesületnek ez évi június 1-ső, 2-ik napján tartandó közgyűlésére. — A választók névjegyzékének elkészítése, közzsemlére kitétele, meghirdetése tárgyában tett intézkedések és a netaláni felszólalások elintézésére őt tag választása. — Értekezlet jegyzőkönyve a néhai Kiss Albert és ma is élő Könyves Tóth Kálmán lelkészeink 25

éves debreczeni lelkipásztorkodásának megörökítésére gyűjtött adományokról, belőlük két alapítvány tételéről és az adományozók részére köszönet szavazása tárgyában. — Vetéssy Béla rendőrfogalmazó 200 korona adománya az ispotályi ref. templomba beszerzendő három-niumra. Az iskolaszék ez évi 239. sz. végzése Papp Gusztáv tanítónak a helyettesítését járó 800 korona egész díj kiadása tárgyában. A 305—909. P. számú végzése ebben az ügyben. Az iskolaszék 549. sz. végzése az igazgatótanítók számára megállapított utasításnak 100 példányban kinyomatása tárgyában. Az iskolaszék folyó évi 226. sz. végzése a másjellegű iskolában szükséges vallásitanítás díjazása tárgyában.

A szabadkai bünszövetkezet.

Ujabb részletek.

Budapest, május 21.

A szabadkai gyilkosságban szerdán beállott döntő fordulat, melyről már beszámoltunk, még izgalmasabbá teszi az amugy is minden részletében izgató bűntudat. Most már bebizonyosodott, hogy egy bünszövetkezet tette el láb alól a dugsgazdag Haverda Boldizsárét. A bünszövetkezet tagjai Jánossy Aladár segédjegyző, a meggyilkolt ügyvédné leánya, Haverda Mariska, Vojta Antal és Klein Pál szövetkezeti igazgató voltak.

Az egész elvetemedett kompániából különösen érdekes Vojta Antalnak az életrajza.

Ez a viharedzett, kalandos multu ember katonatiszt volt, majd később Hódmezővásárhelyen rendőrtisztviselő, aztán detektív a budapesti rendőrségnél, végül pedig a posta-tanfolyamra iratkozott be. — Atyja templom-zenész volt Szabadkán, anyja pedig nővére az elhunyt Haverda Boldizsárnak. Vojtha Antal életében zsarolás, csalás, váltóhamisítás, sikkasztás és életveszélyes fenyegetés alkot egy-egy határkövet. Katonatiszt korában egy izben Szabadkán anyja bátyját, a dugsgazdag Haverda Boldizsárt felcsalta egy szálló szobájába és az ajtót az ögre zárva, az asztalra kitett egy kétezer koronáról szóló váltót és forgópisztolyt szegezve nagybátyjának, mondta:

— Ha rögtön alá nem irod ezt a váltót, megöllek. Az én életemnek vége ugyanis, hogyha holnap estig kétezer koronás becsületbeli tartozást ki nem fizetek.

Haverda Boldizsár aláírta a váltót és futni engedte a veszedelmes embert, kinek azonban ez idő óta nem volt szabad többé Haverdák házába lépni. Erkölcstelen, gonosz indulatu, mindenre kész, valóságos bravó természetű embernek ismerték mindenütt.

Klein Pál Lipótké.

Legszomorubb sorsa ebben a világszenzációban egy asszonynak és öt gyermeknek van. Haverda Mária Jenő nevű 9 esztendősi fiacskájának és Klein Lipótné négy apró gyerkeinek, akik közül a legidősebb leány tizenöt esztendősi és kiválóan szép.

A kis Jarmatzky Jenőt csak néhány napig tartották a lakásukon. Azután az apja magához vette. A fejlett eszű gyerek nagyon sűrűn kérdezte, hogy hol van az anyja.

— Fűrdőbe ment, gyermekekem, — mondogatták neki.

— De ilyen korán? Hiszen, ha fűrdőhelyen van mamuska, akkor mindig küldött anzikszlapot, most mért nem küld?

A fiúcskát azzal nyugtatták meg, hogy az anyja bizonyára beteg és azért nem jöhet a várt anzikszkártya.

Klein Lipót példás családi életet élt. A felesége bécsi asszony, jómódu családból való és igen előkelő nevelésben részesült. Négy gyermekük van, három fiú és egy leány. Az asszony soha férje üzleti dolgaiba nem ártotta magát, Klein ezt magának kérte ki. A férfi a lóversenysport és más könnyelmű időtöltések barátja volt, bár az üzletet sem hanyagolta el. Amikor a titkos rendőrök elvitték tegnapelőtt a lakásáról Kleint, a szerencsétlen asszony még nem tudta, hogy milyen sors várja a férjét. Maga Klein sem tudta és bucsuzáskor ezeket mondta:

— Vacsorára ne várjatok, mert ha későn jönnek, akkor a Kleckerbe megyek.

Ez látszólag megnyugtatta az asszonyt, de amikor nem jött haza és reggel olvasta a lapokban a szabadkai ügyben a szenzációs fordulatot és azt, hogy a férjének a rendőrség milyen jelentékeny szerepet szánt az ügyben, az asszony sírgörcsöket kapott.

A szabadkai kihallgatások.

Szabadkai tudósítónk telefonjelentése szerint reggel 10 órákor újra kihallgatták Klein Pált, aki vallja, hogy neki csak üzleti összeköttetése volt Haverda Máriával.

Haverda Mária még mindig tagad, mint minden kihallgatása alkalmával. Vojtha is tagadja bűnösségét, sőt most még konokabban, mint azelőtt.

A szembesítés.

Ujabb telefon jelentés szerint ma délután Vojthát szembesítették Jánosival. A szembesítés alkalmával Vojtha megmaradt tagadása mellett. Bár Jánossy szemébe mondta a vádat, visszautasította, hogy bármi része is volna a bűntényben. Jánossy viselkedésével szemben azzal védekezett, hogy Jánossy féltékeny reá és Haverda Máriára és bosszúból keveri a bűnténybe. Vojtha után Haverda Máriát szembesítették Jánossyval. A szép asszony izgatottan, tiltakozva háritotta el magáról a vádat. Mikor pedig ezt Jánossy szemébe mondta és kérte, hogy ismerje be a dolgot, úgy is hiába minden, haragosan kikelt az ellen és örültnek nyilvánította. Nem boldogult a vallató vizsgálóbíró Klein Pál Lipóttal sem, aki szintén tagadta a Jánossy vallomása folytán terhére rótt cselekményt. Klein kijelentette, hogy tisztán üzleti összeköttetésben állott Haverda Máriával. A gyilkosságban ellene felmerült vádat valótlannak minősíti.

Hamis mentő tanuk.

A budapesti rendőrség a bonyodalmas bűntényben ma újabb érdekes és nagyfontosságú körülményt derített fel. A Jánossy hirtelen beismerő vallomása folytán hatványozottabb eréllyel megindult nyomozás során megállapították, hogy az Emke kávéház pincéinek vallomása, akik a letartóztatásban levőknek az alibi igazolás körül mentő tanuk voltak, nem felel meg a valóságnak. A pincérek Klein Pál Lipót utján befolyásolás alatt állottak. Klein titkára ugyanis rokonságban van a kávéház főpincérével s ily módon megkönyékeztek őket. Hasonlóképpen téves a Margit-szigeti pincérek alibi bizonyítása is a vádlottak érdekében. A nyomozás kiderítette, hogy a Margit-szigeti pincérek nem a gyilkosság napján, hanem a gyilkosságot megelőző napon látták a vádlottakat. Megállapították továbbá, hogy Vojtha a gyilkosság előtt már napokkal Szabadkán volt, terep szemlét tartani. Majd mikor körültekintő munkáját elvégezte, sürgőnyileg hívta Szabadkára Jánossyt a gyilkosság elkövetésére. A bűntényt már előzőleg is megkísérelték egyesek, mely alkalommal azonban nem sikerült. mert az öreg Haverda Boldizsárné nem mozdult ki házából.

Haverda Mária megőrült.

Késő éjjel jelenti telefonon budapesti tudósítónk a szenzációs hírt, hogy Haverda Márián fogságában az elmebaj tünetei jelentkeztek. A védők erről váratlan körülményről tudomást szereztek, mire a hatóságnál lépéseket tettek a fogházból való kiszabadítása iránt. Haverda Máriát a közbenjárásra előbb a rabkórházba, majd tüzetesebb megfigyelés után elmeorvosintézetbe szállították.

Brutális apa.

Megkinozta három hónapos gyermekét.

Debrecen, május 21.

Részleteiben ismeretlen, de következményeiben megdöbbentő dráma képét adja a feljelentés, mely ma délután érkezett a debreceni rendőrség büntetőosztályára. Egy apa manikáus szenvedélyességgel gyűlölte kis három hónapos gyermekét és ma aztán minden elfogadható ok nélkül agyonkinozta az ártatlan, magával is tehetetlen csecsemőt.

Hogy mi vitte erre, nem tudhatni. Érdekes, hogy a kegyetlen apának két gyermeke is van. A nagyobbikat odaadó gyöngédséggel szereti, a kisebbiket pedig — mint ma is tette — kinozta.

A feljelentést súlyos testi sértés címén a rendőrségen Györi Sándorné, Vigkedvü Mihály-utca 20. szám alatti lakos tette. Ő a megkinozott csecsemő anyja. A feljelentés így szól:

Férjem ezelőtt 3—4 héttel elhagyott és jelenleg a Teleky-utca 33. szám alatt lakó anyjánál tartózkodik. Férjem Kálmán nevű 3 hónapos fiamat utálja és midőn még együtt voltunk, kijelentette, hogy a gyermeket lassanként kinozva elfogja pusztítani. Több ízben megtörtént, hogy a gyermeket fejével a párnába verte és ütötte. Folyó hó 20-án este 8 óra tájban hazulról eltávozva, a gyermeket Kricskó József, nálam lakó 10 éves árva gyermek őrizetére bízta, amíg én oda voltam, lakásomban már előzőleg megjelent férjem az alvó gyermeket felpofozta. Midőn ez sirni kezdett, öklével többször szájon vágta, később derekánál fogva a párnára vágta és fejét a párna közé nyomkodta. Ekkor érkeztem haza, de férjem észrevette jöveteletemet, egy székre leült és úgy tett, mintha misem történt volna. Én midőn a száján vérző gyermeket megláttam, azonnal az udvarra szaladtam és Pénzes Margitnak is megmutattam. A gyermek sérüléséről kiállított orvosi láttelelet csatolom. A gyermeket dr. Varga Emil vizsgálta meg.

Halál a villamos székben.

Kivégzett margittai legény.

Debreczen, május 21.

Messze idegenből, a tengeren tuli csábos Amerikából — mint vasárnapi számunkban röviden már megírtuk — szomoru hír érkezett egy biharmegyei kivándorlóról. Egy fiatal margittai legényről, aki — mint annyi sokan — pénzt, vagyont gyűjteni indult az új világba s akinek vesztét okozta az arany utáni sóvárgás láza. Jólétért, gazdaságért indult az utra s odakünt a vérpád lett a sorsa. Hetekkel ezelőtt villamos székben fejeztbe be életét a biharmegyei kivándorló, akit nagy bűnért: gyilkosságért és rablásért sluytott ilyen szigorú ítélettel az amerikai bíróság. Haláláról már hivatalos értesítés is érkezett, amely megerősítette az amerikai magyarságot is élénken foglalkoztató gyászos tragédiának.

Mintegy három évvel ezelőtt indult Amerikába a margittai járásból többedmagával a fiatal Hobucsák Ferencz, akinek a familiája is jórészen kint él. Hozzájuk ment ő is Ohio államba, ahol az egyik columbusi gyárban kapott alkalmazást. Nagyon jól keresett és a gyárban kedvelték is, mert munkabíró, szorgalmas embernek bizonyult. Azonban nemsokára megváltozott, mert megismerkedett egy fiatal leánnyal, aki szintén a gyárban dolgozott és aki szerette volna férjül megkaparítani a szép növésű magyar fiút. Hobucsák Ferencz is vonzódott a leányhoz, de miután itthon még katonaköteles volt s nem akart a törvénnyel ellenkezésbe jönni, megértette vele, hogy csak későbbben veheti el feleségül. A leány ebbe is beleegyezett és ígéretet tett, hogy megvárja a legényt.

Az idegen leányszívek azonban csapodárabbak, mint a körösmenti leányoká s a Hobucsák Ferencz Kattyje is udvaroltatott magának

másokkal is. Egyszer aztán a margittai fiu meggyőződött a leány hűtlenségéről. Fejébe szállt a vér és a szép Katty bűnét két lövéssel megtorolta. Agyonlőtte a leányt. Azután önmagát is elakarta pusztítani, de elfogta az élet utáni vágy s a kettőjük megtakarított pénzét magához véve, szökni próbált. Az amerikai rendőrség detektívjeinek nem sok fáradságába került utólni és elfogni. Bíró elé állították, aki a vizsgálat tartamára börtönbe záratta. Onnan már csak az esküdtek és a végrehajtó bíróság elé léphetett Hobucsák Ferencz.

Az amerikai esküdttbírák, különösen az idegenekkel szemben, kérélhetetlenek. Hobucsák Ferencz is bűnösnek mondták ki az elsőfoku gyilkosságban és az ezzel kapcsolatos rablásban. Ezért pedig a törvények halált írnak elő. A bíró kegyelmesebb volt s a négerék számára fenntartott megszegényítő kötélt általi halálbüntetés helyett villamos székre küldte az elítéltet. Négy héttel az ítélet kihirdetése után Hobucsák Ferenczen végrehajtották az ítéletet. A szomoru aktus, amelynél a bíró, az államügyész, orvos, védő és két esküdt volt jelen, a columbusi törvényszéki fogház egyik szobájában folyt le. Az elítéltet beültették a székre, homlokára, nyakára, kar- és lábszuklóira reácsatolták az áramvezető sárgaréz percekét és az „elektrician” (hóhér) pár pillanat múlva jelentette, hogy: redy! Kész! Hobucsák Ferencz megszűnt élni.

Czipő=

ujdonságok

Mandel Lipot

cipő nagy raktárában

Debreczen, Piac-utca 40.

2925

UJDONSÁGOK.

Sándor Erzsí Debreczenben.

Székelly kabaré a színházban.

Debreczen, május 21.

Egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik minden oldalról a junius elsejére kitűzött székelly kongresszus iránt. A nevezetes eseményen való részvételre százával érkeznek a jelentkezők, a Debreczeni Székely Társasághoz, a romániai és erdélyrészi székellység köréből. Ez a hatalmas méretekben megnyilvánuló érdeklődés már előre is imponáló komolyságot és ritka relentőséget biztosít a kongresszusi ünnepnek. De a kongresszus napja igazi művész eseményszámba is megy. Rendkívüli érdekességet kölcsönöz annak Sándor Erzsí, a m. kir. Operaház illusztris művésznőjének ez alkalomból Debreczenben tartózkodása, akit sikerült megnyerni, hogy a városi színházban rendezendő Székely-estén közreműködjön. A jeles művésznő a Bánk Bán és a Traviata operákból fog több énekrészletet előadni. Zongora kíséreltetét egy debreczeni zongora művész fogja ellátni. A székelly-est, melynek rendezését Solymossy mester vállalta magára, egyébként is felejthetetlen művelvezetet tartogat az érdeklődőknek. Fellépnek azon még Zilahy Gyula, aki az ő utánözhatatlan művészetét a „Gyujtogató” c. darabban fogja ragyogtatni. Ugyancsak a debreczeni sziniiskola érdemes igazgatója, Solymossy Elek a rendezésen kívül tréfás dalok éneklésével kíván hozzájárulni a sikerhez, míg Nagy András és Tuscher tanárok szóló ének-

számokkal szerepelnek. Egyik sláger számát jelenti az estnek annak a 60 tagú székely dalárdának közreműködése, melyet Irsay József orsz. képviselő hoz le ez alkalomra Debreczenbe, a dalárdák városába. Jegyek az este már keddtől fogva válthatók. A székely napi program érdekes része lesz még a hortobágyi kirándulás is. Idevonatkozólag a környékbeli nagybirtokosság köréből kedves figyelemben részesülnek a délibábos pusztát megtekintik a vendégek. Fried Les, Csák Gyula, Rosinger József nagybirtokosok ugyanis, ma értesítették a Debreczeni Székely Társaságot, hogy a kiránduló vendégsereg kényelmére két-két kocsit rendelkezésére bocsájtanak. A szives cselekedet hihetőleg követőkre talál másokban is s így a kirándulóknak módjukban lesz kocsin az egész nagy pusztát megszemlélni.

A tisztviselők drágasági pótléka.

Megérkezett a jóváhagyó leirat.

Debreczen, május 21.

A városi tisztviselőket nagy öröm érte tegnap. A belügyminiszter leiratilag értesítette a város polgármesterét, hogy jóváhagyta a városi tisztviselők drágasági pótlékáról szóló közgyűlési határozatot.

A város szervezeti szabályzata ugyanis, amely egyuttal a tisztviselők fizetésrendezéséről is szól, ezidőszent a belügyminiszteriumban van jóváhagyás végett. A miniszter a szervezetet még mindig nem hagyta jóvá. A törvényhatóság úgy segített a bajon, hogy a márciusi közgyűlés alkalmával drágasági pótlékot szavazott meg a tisztviselők számára. Az erre vonatkozó jóváhagyó leirat érkezett meg tegnap a tisztviselői kar nagy öröme, amelynek érdekeit szem előtt tartja s bajain a drágasági pótlékról szóló közgyűlési határozat jóváhagyásával segíteni vél.

A gyermeknap előestéje.

Tegnap este kezdődtek meg a gyermeknap ünnepségek a városi színbázban. „Szigoru családi műsort” ígért a rendezőség, de ennek ellenére olyan kuplékat kaptunk, amelyeket nem szívesen hallgatott a közönség nagy része. A politikai vonatkozású kuplékat is kihagyhatták volna a repertoírból, aminek különben sem volt valami nagy hatása. A rendezőség lehetett volna annyi figyelemmel a közönség iránt, hogy azt kényelmetlen helyzeteknek ki ne tegye.

A kabaretszámok egyébként ügyesek voltak. Kőváry Gyula ügyesen conferált s ötleteivel nem egyszer kacajra ragadta a közönséget. A női szereplők közül zajos tapsokat aratott Várady Ella bájos hangjával. A kedves fiatal művésznő ügyes kuplékat adott elő meleg közvetlenséggel. Kőkényi Ilona kupléi is tetszettek, valamint Keleti Juliska szavala, éneke és tánca, melyeket csupa báj és graciositás jellemzett.

Papp János kellemes hangjában gyönyörködtünk, Kubinyi Ferencz előadását élveztük, Mindenek felett pedig nagy érdeme van Hétényi Heidelberg Albert művésznak, aki az egyes számokat eredeti kísérettel látta el.

A szünetek között élénk élet uralkodott a bufféban, amelynek jövedelme sok gyermeket ruház fel, ad vissza a társadalomnak és segíti céljához.

— **Értekezletek a városházán.** A debreczeni függetlenségi és 48-as párt a jövő héten értekezletet tart a városháza kistermében. Az egyik értekezlet hétfőn délután, a másik pedig szerdán délután négy órakor lesz. Az

értekezleteknek fontos tárgyai vannak s ennél fogva azokat előreláthatólag sokan fogják felkeresni.

— Indítvány a bortörvény körül.

Az O. M. K. E. hajdumegyei kerülete nevében Falk Lajos elnök és Gaszner Géza titkár beadványt intéztek a városi tanácshoz. A beadványban kéri, hogy tárgyalja a közgyűlés a kérvényben felvetett indítványt, mely az 1908. évi IV. t.-c. 14. §-ára vonatkozik. A nevezett törvénycikk elrendeli a borkönyvek vezetését és a termelt borok nyilvántartását. Az egyes törvényhatóságok azonban kérhetik a földmivelésügyi minisztertől az erre vonatkozó felmentést. Az O. M. K. E. azon indoklással kéri a törvényhatóság területét felmentetni a borkönyvek vezetésétől, hogy a könyvvezetés és a bornyilvántartás a maga szövevényes rendelkezésével bénító hatással lenne a borüzletre. Az indítványt a tanács a közgyűlés elé fogja terjeszteni.

— **A gazdasági egyesület vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor választmányi ülést tart,** melyet a közgyűlés fog követni. Folyó ügyeket tárgyalnak.

— **A hajdúvármegyei függetlenségi és 48-as párt** május 23-án délelőtt 10 órakor Debreczenben a Royal szálló éttermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Kossuth Ferencz sürgős felhívása a párt azonnali szervezése tárgyában. 2. A politikai helyzet megbeszélése. 3. Folyó ügyek, indítványok. Szives megjelenését okvetlen várjuk.

— **Tizennégyéves öngyilkos.** Az öngyilkosságok szomorú statisztikáját tegnap egy elkeseredett gyermekember szaporította. Bodó Bálint 14 éves szabótanonc agyonlőtte magát. Bodó Libánda András Péterfia-utca 33. szám alatt lakó szabómesternél tanult. Csütörtök reggel hat órakor kiosont a szobából, bement az udvaron lévő szinbe és ott flóbert fegyverrel szívesen lőtte magát. A lövés zajára figyelmes lett a másik tanonc, Kolumbar István berohant a szinbe és ott találta vérző mellel a földön fetrengve tanulótársát. Rögtön fellármázta a gazdáját. Telefonon kihívták az öngyilkoshoz a mentőket, de mindez már nem használt, mert a szerencsétlen ekorára meghalt. Hogy a boldogtalan fiút mi vitte az öngyilkosságba, nem tudják. Levelet nem hagyott hátra.

— **Szerencsés pincér.** Debreczenben aligha lehetett tegnap boldogabb ember, mint Borcsányi Tóni, a Pavillon laktanya pavillonjában alkalmazott pincér. Az eleddig szegény, földhöz ragadt szegény ember egyszerre nagy pénzhez jutott. Az osztálytársorsjáték tegnapi húzásán a 32937. számú sorsjeggyel ötezer koronát nyert. A sorsjegyet Almosdy Sándor bankügynökségétől vette. És aligha is bánta meg, hogy vette.

— **A hajdúvárosok Debreczen nyomában.** Hajduböszörményből írják: Hajduböszörmény, Hajdunánás és Hajdudorog tárgyalásba bocsátkoztak a budapesti Garz-gyárral, hogy városaikban villamos világitást létesítsen. Hir szerint Hajduböszörmény már meg is kötötte a céggel a szerződést.

— **Napról napra nagyobb az érdeklődés az „Arany Bika Mulató” előadásai iránt a közönség minden rétegében,** mely sokat tapsol a kiváló műsor valamennyi számának. Virágvölgyi, Békefi, Szép, Bodrogi és Pápai dalai ma már állandó műsor darabjai a helybeli összes zenekaroknak. A páratlanul álló Mac Turc komikus jongleur valamint a 2 Rewels kacagtató nyújtó mutatványa és a Flóra Quartett ügyes produkciója fő vonzó számai a mű-

sornak. A gyermekvédő Liga javára vasárnap délután fél négykor előadást rendez az igazgatóság teljes családi műsorral. I. hely 80 fill. II. hely 50 fill.

— Tudnivalók a lóversenyről.

A most szombaton és vasárnap tartandó itteni lóversenyekre vonatkozólag a következő tudnivalókat közöljük: A totalisateur vezetését a versenyek mindkét napján Pallaghy Béla ur teljesíti. Ezen versenyek alatt a totalisateuron való fogadások 5 és 10 koronás és helyrefogadások 20 koronás tétekekkel csakis a versenynapokon a lóversenyterén felállított totalisateur-pénztáraknál eszközölhetők. A gyepré (tehát a nyergelő istállóhoz is) csak egyleti jelvénynyel, vagy tribün előtti térre szóló belépti-jegygyel lehet menni. A totalisateur-pénztárhoz a gyepről egyenesen, míg a páholy és zártzék helyekről a tribün épületet kívülről megkerülve lehet jutni. Helyárak a falragaszokon és a versenyszorozatokban részletesen vannak hirdetve. A versenyek második napján, vasárnap belépti-jegyek válthatók: Molnár Ferencz ur divattermében délelőtt 10 óráig, azon időn túl pedig déli fél egy óráig a m. kir. nagytözsdeben. Kellemetlenségek elkerülése végett felkérjük a versenyeken résztvevő közönséget, hogy belépti-jegyét láthatólag viselni sziveskedjék. — A belépti-jegy kiváratra az ellenőrző közegnek előmutatandó. A versenyek kezdete mindenkor délután 2 és fél órakor. Hideg ételekről és hűtőkről az „Arany-Bika” szálloda előnyösen ismert vendéglőse fog gondoskodni. A helyi vaspálya vonatai a versenyek alatt az „Arany-Bika” szállodától a lóvásártérig déli 1 órától folytonosan közlekednek. Kutyákat a pályatérre vinni, az árkon keresztül törni, az ültetvényeket és a játékményeket rongálni, valamint a gyepeket gázolni, büntetés terhe alatt tilos.

— A tizenkilenc éves gyilkos.

Aranyi Istvánt, a hadházi gyilkosság tettesét szerdán este szállították Nagyvásáradról, ahol tudvalevően elfogták, a debreceni ügyészség fogházába. Aranyit csütörtökön reggel nyolc órától déli tizenkét óráig hallgatta ki Tóby István vizsgálóbíró. A kihallgatás alatt kitünt, hogy Aranyi csupán 19 éves, de már eddig is kétszer volt büntetve. Az elvetemült fiu egyébként mindent bevallott. A gyilkosság részleteit a legnagyobb cinizmussal mondta el. A vizsgálóbíró elrendelte ellene a vizsgálati fogságot, mibe Aranyi bele is nyugodott. Védőjéül dr. Horváth Sándort rendelte ki hivatalból a törvényszék.

— **Köszönetnyilvánítás!** Mindazon rokonok, ösmerősök, jóbarátok és a n. é. közönség azon tagjai kik felejtethetetlen jó férjem, gondos édes apánk, nagyapánknak f. hó 19-én történt végtisztesség tételén való megjelenésök által mélységes fájdalomukat enyhíteni szívesek voltak, fogadják ez uton is hálás köszönetünket. Özv. Kovács Lászlóné gyászoló családom nevében is.

— **Tanfolyamhallgatók tüzoltó vizsgája.** A debreczeni közigazgatási tanfolyam hallgatói csütörtök délután tartották meg vizsgagyakorlatukat a tüzoltó-örtányán. A jól vizsgálaton dr. Czegléd Mihály vármegyei t. főügyész elnökölt. Jelen volt a kormány megbízásából Tankóczy Gyula szatmári főkapitány is.

— **Vallási tébolyban szenvedő nő.** Kiss Katalin harminc éves balmazújvárosi cselédén már régebb idő óta elmebetegség tünetei kezdtek mutatkozni. A szerencsétlen vallási tébolyban szenvedett. Pár héttel ezelőtt a Svetits zárdába ment cselédnek. Gyanútlanul felvették, mert kezdetben nem vették észre rajta semmi rendellenes dolgot. Később azonban mindinkább erőt vett rajta a téboly. Reggeltől-estig örjögve imádkozott. Természetesen ilyen körülmények között nem tarthatták a zárdában és elakarták küldeni. A szerencsétlen azon-

ban nem akart távozni. E hó 15-én nagynehezen mégis eltávolították, de már másnap éjjel a szomszéd ház felőli kertajtón át visszaszökött és újra kezdte az örjögést. Tegnap aztán a zárda főnöknője kénytelen volt rendőri karhatalommal elvitetni a szerencsétlent. A bűnügyosztályon dr. Varga Emil kerületi orvos megfigyelte és megállapította róla, hogy tényleg vallási tébolyban szenved. Egyelőre felügyelet alatt tartják, legközelebb valamelyik elmeorvóházban fogják elhelyezni.

— **Nyugdíj ügyek.** Debreczen város nyugdíj-ellenőrző bizottsága ma délelőtt Vecsey Imre főjegyző elnöklete alatt ülést tartott. Több nyugdíj-iránti kérvényt láttak el javaslatlalt.

— **A dorogi legények.** Dorogon történt tegnap, hogy egy Szakál Imre nevű kerülő ifju Szakál Györgyöt felszólította, hogy vigyázzon birkáira, nehogy azok a más legelőjére menjenek. A fiatal Szakálnak nem tetszett a figyelmeztetés, mire az öreg Szakál megverte. Ez azonban nem hagyta magát s botjával ugyancsak helybenhagyta a kerület. Az eljárást megindították.

— **A nap halottai.** A debreceni állami anyakönyvi hivatalban a mai nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Kiss Lajos ref. 19 napos, Tolvaj Erzsébet ref. 8 éves, Bodó Bálint ref. 14 éves, Szabó Sándor ref. 41 éves, Bunkóczi Erzsébet r. kath. 14 éves, Balogh Imre ref. 5 hónapos özv. K. Szőlősi Andrásné ref. 77 éves.

— **Szerencsétlenül járt biciklista.** Krausz Gusztáv kereskedősegéd szenvedélyes biciklista. Amint tegnap délután a Hadházi-utcán karikázott végig, nem vette észre, hogy az átjárónál a sorompó le van zárva. A gép nekiment a sorompónak, Krausz Gusztáv pedig oly szerencsétlenül zuhant a földre, hogy a vállperce összetört. A súlyosan sérült kereskedősegédet beszállították a mentők a kórházba.

— **Egy hézagpótló diszmunkáról.** Testet edző, lelket üdítő klimatikus gyógyhelyeinket és csodás hatású ásványvízforrásainkat még mindig nem eléggé ismeri, tehát nem is méltathatja kellőképpen a magyar közönség. Ezen a bajon segít a Magyar Fürdőkalauz, melyet Erdős József szerkeszt immár harmadik éve éppen olyan szeretettel, mint szakértelemmel. E rendkívül hasznos könyv, melynek nyomdai kiállítása is művészi, most jelent meg harmadik kiadásban, 332 oldal terjedelemben, gyönyörű képekkel illusztrálva. Az ügyesen összeállított, könnyen áttekinthető, hézagpótló munka, magyar és német nyelven ismerteti a magyar fürdőket, gyógyhelyeket, nyaralótelepeket, szanatoriumokat, víz- és magánygyógyintézeteket, nemkülönben a hazai ásvány és gyógyvizeket. A gondos leírás nemcsak a fürdőtelepeket ismerteti, hanem a gyógyvizek elemzését, a gyógyjavallatokat, a lakás, élelmészeti és árviszonyokat, a fürdők társadalmi művészeti, szórakozási és sportéletének, közlekedési viszonyainak ismertetését is, szóval mindazt közli, amire a fürdőző közönségnek nélkülözhetetlen szüksége van. A munka szerkesztője igazán dicséretes és sikeres munkát végzett, amidőn szakavatott tollal vette kezébe a hazai fürdők ügyét, produkálván olyat, aminőt eddig sajnálattal kellett nélkülöznünk irodalmunk ezen ágában. A pompás diszmunka szerkesztője valóban megérdemli a legteljesebb elismerést ezen hazafias vállalkozásáért, mert a munka igazán hivatva van arra, hogy a nagyközönség előtt helyes világításban mutassa be a magyar fürdőket és ezáltal gátat vessen a magyarságtól a külföld fürdőibe és külföldi ásványvizekért kiözönlő sok milliónak. — A diszművet, mely határozott nyeresége irodalmunknak, ajánljuk figyelmébe a fürdőző közönségnek, mert ezen a maga nemében egyedülálló munka tüzetesen ismerteti a hazai fürdő- és forrás viszonyokat. A stilszerűen bekötött munka az ország valamennyi vasuti és hajófülkéjében, orvosoknál, szállodákban és kaszinókban nyer díjmentes elhelyezést. A diszmunka megrendelhető a Magyar Fürdőkalauz kiadóhivatalában, Budapest, VI., Eötvös-utca 35. 1/9.

— **Junius 1-re elutazás miatt egy négy-szoba, előszoba és konyhából álló elegáns berendezett és gázvítágitással felszerelt butorozott lakás szeptember 15-ig kiadó, gyermektelen házaspárnak vagy garcon urnak. Czima kiadóban.**

Eladó 2 angol faágy sodrony betéttel és egy zongora. Értekezhetni Györfly Aladárnál Hatvan-utca 2.

— **Péncz-, szivar-, cigaretta-tárcák női kézi-táskák, uti bőröndök és utazókiosarak a legolcsóbbak Mentze Henrik áruházában.**

— **Tajtékpipák, acélhangu hermonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szereshetők be a „Munkás bazár”-ban Bádogos-utca 4. szám.**

— **Eladó 2 drb. angol tölgyfaágy ruganyos betéttel. Egy garnitúra szövet, butor. Értekezhetni Györfly Aladárnál, Hatvan-utca 2. sz.**

— **Megérkeztek az ujtöltésű zseb vilány lámpák Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4. szám.**

— **Uraktól levett ócska ruhákat igentisztességes árban vesz Rösenberg Béni Debreczen Bádogos-utca 1.**

— **Valódi angol és solingeni acél zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek beszerzésére legjobban ajánljuk Mentze Henrik áruházát Kossuth-utca 4-ik szám.**

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köpvsénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyuvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szilnye-Lipóciál
Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfskpart 8.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Megakarta ölni az anyósát.

Esküdtszéki főtárgyalás.

Debreczen, május 21.

Ma délelőtt tárgyalta a debreceni kir. törvényszék esküdtbírósa azt a családi drámát, mely ez év február havában történt a közeli Hajdusámsomban, amelynek előzménye az, hogy Csonka Sándor munkás ember családi viszálykodásból kifolyólag agyonakarta lőni anyósát Farkas Ignácét.

A tárgyaláson Hoffman József kir. ítélőtáblai bíró elnökölt. — A vádhatóságot Deésy Gyula kir. ügyész képviselte, a vádlott Csuka Sándort B. Nagy Sándor ügyvéd védte.

Az esküdtek a következők:

Fohn József, Szabó Kálmán, Szilágyi József, Kertész János, Borsy Károly, Nógrády Pál, Kecskés István, Szigeti Gábor, Halász Nándor, Kain József, Somogyi Péter, Harsányi Gábor. Pótesküdt Fábán Károly.

Legelsőnek a vádlott Csuka Sándort hallgatták ki. Csuka előadta, hogy Farkas Ignácé leányát bírja feleségül. Az anyós mindig közéjük állott s folyton veszekedést szított. Nem volt nap, hogy össze ne kaptak volna. A feleségével Debreczenbe jött lakni, azonban itt nem jól ment sora s visszaköltözött Sámsonba, ahol egyelőre Farkasnéál laktak.

Február 6-án összehírdet Csuka az anyósával, Debreczenbe jött és 7 koronáért revolvert vásárolt. Majd leitta magát s hazautazott. Este aztán rövid szóváltás után kétszer rálőtt az öreg asszonyra.

A bíróság ezután Farkasné hallgatta ki. Dologtalan rossz embernek mondta Csuka Sándort.

A bizonyítási eljárás befejeztével, Beregi Nagy Sándor védőbeszéde után az esküdtek este nyolc óraker hozták meg a verdiktet, melynek alapján a bíróság Csuka Sándort egy évi börtönre ítélte. Az elítélt felebbezett.

Regény-csarnok.

95.

Regény.

A nagy rejtély.

— Mért nem bizott benne mindjárt eleinte, bevallva kegyednek szerencsétlen titkát, a helyet hogy álnév alatt szeretetében lopózzék? Mért tervezte, hogy a közép tengerre viszi kegyedet, a mint nekem bevallotta, és külföldön fogja tartani minél tovább, attól félve, hogy otthon valamely elősékeny barátja elárulhatná kegyednek, hogy ő azon híres bűnpörnek szerencsétlen vádlója. — Mi az egyszerű felelet mindezen kérdésre? Mivel magyarázható legvalószínűbben e különben uegmagyarázhatatlan eljárás. Dsok egy felelet, csak egy magyarázat létezik, Szegény nyomorult fiam édes atyjára üt; cseppet sem hasonlít reám! Ő gyöngé; gyöngé itéleti módjában, gyöngé tetteiben; és mint minden gyöngé ember, tulzásig makacs és esztelen, ha valamit helyesnek vél. Ez az igazság! Ne piruljon el s ne haragudjék. Ép annyira szeretem, mint kegyed. Én is elismerem kitűnő talajdonait. Ezeknek egyike az, hogy szellemdus elhatározott nőt vet el, ki oly hűséges hozzá s annyira szereti, hogy még saját édes anyjától sem tūri, hogy fia hibáit elsorolja neki. Kedves jó gyermek! Szeretlek érte, hogy gyűlölsz!

„Kedvesenagysád, ne mondja hogy gyűlölm!” kiáltám, bár mégis úgy éreztem, mintha csakugyan gyűlölném mindezt! „Csak azt merem gondolni, hogy gyöngéd lelkü embert gyöngé lelkűnek ítél. A mi kedves, szerencsétlen Eustace-unk —

„Gyöngédlelkü ember,” szólt az érthetetlen Macallanné, nelyettem bevégezve mondatomat. „Hagyjuk abba kedvesem, s beszéljünk más tárgyról. Kíváncsi vagyok e fölött is eltérő véleményen leszünk-e?”

„Mi ezen tárgy, asszonyom?”

„Nem mondom meg, ha „asszouyom”-nak hiv. Nevez anyádnak. Mond: mi az a tárgy anyám!”

„Mi az a tárgy anyám?”

„Azon eszméd, hogy felebbezni készülsz az Eustacera kimondott itéletet, arra akarnád kényszeríteni a világot, hogy igazságot szolgáltatson neki. Igazán szándékos ezt megkísérteni?”

„Igen száudékom.”

Folyt. köv.

Fleith

nagy cirkusza

Debreczenben, a Szénavasártéren.

Ma szombaton, május 22-én nagy sportelőadás.

Első fellépte SZANDOFF, a

világ legerősebb embere!

Szenzáció, bámulatba ejti az egész világot. SZANDOFF modern olimpiai gladiator. Szandoffot a világ legerősebb emberét látni kell.

Helyárok mint rendesen.

Jegyek előre válthatók Schwartz D. tajtékpipa és tőzsde-üzletében.

Holnap vasárnap 2 nagy előadás.

Tisztelettel az Igazgatóság.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvaságát, rózsaszínben játszó féhérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett ésszélkifujta arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
2853 a városházzal szemben.

A MAGAS-TÁTRA

legbájosabb, legolcsóbb nyaralóhelye.

Poprád r. t. város tulajdonát képező

TÁTRA-VIRÁGVÖLGY.

Éghajlata enyhe. Szobaárak 1 K 60 f.-től 5 K-ig naponta, elő- és utó-idényben 30%-kal olcsóbb.

Étkezés közös asztalnál, reggeli, ebéd, vacsora heti 28 K., vagy étlap szerint.

Kádfürdő 80 fill. Zenedij, gyógydíj nincs. Állandó fürdőorvos. Felvilágosításal készségesen szolgál!

TÁTRA-VIRÁGVÖLGY gondnoksága.

Eladó szőlő.

A Tócs-kert I. járason 1 hold, 873 négyszögöl jókarban levő szőlő, körül lugassal, kedvező feltételek mellett eladó.

Betáblázott kölcsön van rajta 5000 korona, a legelőnyösebb fizetési feltételekkel.

Értekezhetni a tulajdonossal Miklós-utca 41. sz. alatt. 2788

Serravallo

Vasas Kina-bora.

A bécsi 1906. évi egészségügy kiállításon államdíjat és aranyérmét nyert.

Erősítőszert gyöngékedők, vérszegények és láb- zók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vér- javító szer. — Kiválóan jóízű.

Több mint 5000 orvosi elismerő nyilatkozata.

Kapható:

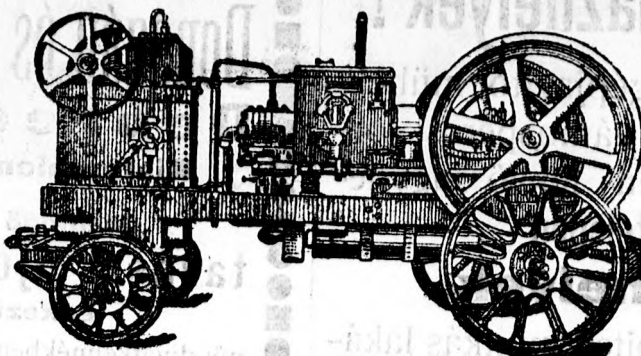
J. Serravallo-nál

Triesz-Barcola.

A gyógyszertárakban 1/2 lit. ü. 2 kor. 60 fillér, 1 lit. ü. 4 kor. 80 fillér.

Eredeti „OTTO“ benzin-lokomobilok

Műhely: BUDAPEST, IX., Mester-utca 13. sz.

Műhely: BUDAPEST, IX., Mester-utca 31. sz.

benzin-, petrolin-, világítógáz-, földgáz- és szivógázmotorokat 1—1500 lóerőig gyárt elismert előírásu, versenynekkel kivételben csakis LANGEN és VOLF motorgyára Budapest, IV., Váci-körút 59.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 68.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatot tesz:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczéi-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Képviselőt és bizományi raktár: LACZKA LÁSZLÓ géplaka-
tos-mester Debreczen, II. Bethlen-utca, 48. szám.

Egész éven át nyitva. **ÚJ TÁTRAFÜRED.** Egész éven át nyitva.

Klimatikus gyógyhely, 1005 méter magasságban, a Magas-Tátra legvédettebb telepe. 300 modern berendezésű szoba, villanyvilágítással, légfűtéssel.

Teljesen elkülönített szanatorium

tüdőbetegek részére. Fekvő csarnokok a fenyves közepén. Hízó kúra. Saját tehenészet. Tej- kúra. Szerum-kezelés. Vezetőorvos: Dr. SCHARL PÁL.

Pensio: lakás, villanyvilágítás, kiszolgálás, gyógy- és zenedij, napi hétszeri étkezés 10 koronától, szobák napi 2 koronától feljebb. Modern berendezésű villák 4, 6, 8, 10 szobával, konyhával teljesen berendezve, villanyvilágítással kiadók. — Kitűnő vasuti összeköttetés. Poprádról villanyos vasut.

Prospectust kívánatra a fürdőtelep igazgatósága küld.

Igazgató: RÁCZ ARNOLD. 2799

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

Legfelsőbb elhatározása folytán.

A polgári jótékonycélokra szánt

XXXIX-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban törvényesen engedélyezett egyetlen pénzsorsjáték 18.399 nyereményt tartalmaz készpénzben 513.600 korona összegben.

A főnyeremény: 200,000 korona.

A nyeremények kifizetéséért a csász. kir. lottójövedék kezkesedik. A huzás visszavonhatatlanul 1909. június 17-én fog megtartatni.

EGY SORSJEGYNEK ÁRA: 4 KORONA.

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vordere Zollamststrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsdekben, adó-, pósta-, távirtda- és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. — A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztály).

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavító műhely közelében a vámospércsi országút mentén fekvő ugynevezett **Nyilas-telepen**

házhelyek

valamint felépített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet **Dr. Márton Kálmán** ügyvédnél Piac-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

Telefon 5.

Telefon 5.

Aratógépeket,

kévekötő, marokrakó és fűkaszalókat a legteljesebb felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos díjmentesen felszereli és munkába állítja. Ajánlja továbbá saját találmányú szántóvető **tengeri-gépeit** csekély 25 koronáért darabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel:

Bagi István

2266

Kaba.

Tessék ajánlatot kérni.

Donoqán és Somossy Debreczen, Kistemplombazár.

Meglepő szép

tavaszi ujdonságok érkeztek

női divatkelmékben, Voile de laine, selyem szövetek, ruha vásznakban.

Óriási választék napernyőkben

A Helical-Premier

kerékpár elnyúlhatetlen,
elegáns olcsó.

Árjegyzék

ingyen és bérmentve.
Debreceni képviselőnk:

KESZLER A. Széchenyi-utca.

Eladó birtok.

Egy 25 holdas fancsikai (kaszáló fekete homok talaju)

eladó.

Értekezhetni lehet: **Dr. MÁRTON KÁLMÁN** ügyvédnél, Piac-utca 44. sz. a.

Tokaji hegyibor

(szomorodni.)

1908. évi ötliteres csomag-üveggel és bérmentve 6 K 50 fillér.

Nagyobb vételnél megfelelő engedmény.

Grittner Lajos

Tokaj.

A „Debreczen“

motorerőre berendezett nyomdája

Kandia-utca 15. szám alatt.

A legujabb technikai eszközökkel szereltetett fel.

Modern gépek, új betűk s minden más eszköz rendelkezésre áll ahhoz, hogy a nyomda művészies és izléses nyomtatványokat állithasson elő.

Elvállal könyvek, levélpapír, boríték, eljegyzési értesítők lakodalmi és báli meghívók s minden a nyomdai szakmába vágó munkálatoknak művészies és izléses előállítását.

Megrendelések a nyomdában és a „Debreczen“ kiadóhivatalában (Piac-u. 40. szám) eszközölhetők.

Minták, árjegyzék s költségvetés díjtalan.

A „Debreczen“ nyomda.